

МЕДІАКУЛЬТУРА ЯК ВАЖЛИВА ЧАСТИНА ФОРМУВАННЯ БЕЗПЕЧНОЇ ПОВЕДІНКИ ШКОЛЯРІВ

Л.В. Дзюбко,

кандидат психологічних наук, старший науковий співробітник.

Інститут психології імені Г.С. Костюка НАПН України, Київ.

Зростання якійної і кількісної варіативності впливів засобів масової комунікації на сучасних школярів ставить завдання цілеспрямованого формування у них медіакультури. Про важливість медіакультури, медіаосвіти, медіаграмотності наголошено у реформі освіти: у Новій українській школі однією з ключових компетентностей є інформаційно-цифрова, в документі акцентується на необхідність впевненого і водночас критичного застосування ІКТ учнями. Це сприятиме усвідомленому позитивному використанню переваг медіа простору для власного розвитку, попередженню та нівелюванню його негативних впливів.

Ми розглядатимемо медіакультуру як освіченість, вихованість, рівень оволодіння сферою знань та діяльності у медіапросторі (тобто, як медіакомпетентність). Медіакультура передбачає врахування цінностної складової, що формує людську поведінку і є продуктом такої поведінки. Медіаосвіта сприяє формуванню медіакультури і є частиною освітнього процесу підготовки особистості до взаємодії із сучасною системою мас-медіа. Медіаграмотність більш вузьке поняття. У своєму дослідженні ми розглядаємо медіаграмотність школярів з точки зору вміння ними усвідомлено, ефективно і безпечно поводитися в інформаційному середовищі, вибирати і використовувати різноманітні види медіа ресурсів для освіти, розвитку, для задоволення власних потреб.

Впливи засобів масової комунікації (ЗМК) на розвиток дітей можуть носити як позитивний так і негативний характер. Без сумніву, найбільш великий вплив на дітей шкільного віку має Інтернет. Зазвичай до негативних

впливів ЗМК відносять Інтернет залежність і залежність від комп'ютерних ігор, дезадаптацію у реальному житті, ускладнення соціалізації, порушення інтелектуальної, емоційної, поведінкової й мотиваційної сфер тощо. Діти живуть у віртуальному просторі як у реальному. Як у реальному житті, у житті віртуальному для відчуття безпеки і благополуччя дітям необхідно відчувати у Інтернет спілкуванні підтримку, прийняття, повагу, приналежність до групи однолітків, наявність спільних з ними інтересів і захоплень, тепло і позитивні емоції, можливість вільно виражати власні емоції, захищеність від образ. Така Інтернет взаємодія має сприяти позитивному самосприйняттю, самоствавленню, самооцінці. Разом з тим, у віртуальному просторі легше переступити моральні норми, скориставшись тим, що тебе не бачать, зробити те, що ніколи не зробив би у реальному житті. Саме тому Інтернет простір більш травма небезпечний, ніж простір реальний. Вплив інтернет спілкування дітей на їх безпеку в реальному шкільному житті мало вивчений. Часто діти стають жертвами булінгу, цькування з боку однолітків саме в Інтернеті. І таку травмуючу взаємодію переносять у світ реальний. Ускладнює ситуацію те, що дорослі як правило не знають про таку ситуацію і не можуть на неї вплинути. Відбувається ситуація, коли діти не знають як захистити себе у віртуальному просторі (да і дорослі зазвичай не знають), адже правила реального світу не завжди лінійно діють у світі віртуальному.

Вважаємо, що сучасний стан медіакультури дітей вимагає розробки такої програми медіаосвіти, яка була б спрямована на формування у них усвідомленої безпечної поведінки у медіа просторі. Вважаємо, що цілеспрямоване формування у школярів медіакультури слугуватиме певним захисним та компенсаторним механізмом, який дозволить якоюсь мірою запобігти (нівелювати) негативні медіавпливи, які викликані особливостями міжособистісної взаємодії у віртуальному світі так і особливостями власне медіапростору.